

rishennyam Pravlinnya Natsional'noho banku Ukrayiny vid 16.12.2002 № 508. [Regulations on the procedure for bank transactions with bills in the national currency on the territory of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03#Text>. [in Ukrainian].

19. Dmytrenko T. L. Finansovyy monitorynh veksel'noho obihu. Kvalifikatsiyna naukova pratsya na pravakh rukopysu. [Financial monitoring of bills of exchange]. Dysertatsiya na zdobuttya naukovooho stupenya kandydata ekonomichnykh nauk za spetsial'nistyu 08.00.08 «Hroshi, finansy i kredyt» (08 — Ekonomichni nauky). Derzhavna navchal'no-naukova ustanova «Akademiya finansovoho upravlinnya». Ministerstvo osvity i nauky Ukrayiny, Kyiv, 2019. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=1004&num=2. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 28.03.2024

УДК 657.42

JEL Classification M41

DOI 10.33111/EE.2024.52.KulykY_DolokaL_TrachenkoA_ShilvinskaO

Y. Kulyk

*Accounting and Finance Lecturer
Cherkasy State Business College*

ORCID: 0000-0002-0933-6884

L. Doloka

*Economic Lecturer
Cherkasy State Business College*

ORCID: 0000-0001-5825-0684

A. Trachenko

*PhD in Economics, Associate
Professor,
Cherkasy State Business College*

ORCID: 0000-0002-8937-111X

O. Shilvinska

*Accounting and Finance Lecturer
Cherkasy State Business College*

ORCID: 0000-0002-6463-1050

Ю. М. Кулик

*викладач кафедри «Економіки,
управління та адміністрування»,
Черкаський державний
бізнес-коледж*

Л. В. Долока

*викладач кафедри «Економіки,
управління та адміністрування»,
Черкаський державний
бізнес-коледж*

А. А. Ткаченко

*к.е.н., доцент кафедри
«Економіки, управління
та адміністрування»,
Черкаський державний
бізнес-коледж*

О. Л. Шільвінська

*викладач кафедри «Економіки,
управління та адміністрування»,
Черкаський державний
бізнес-коледж*

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ З МЕТОЮ ЕФЕКТИВНОГО ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

АНОТАЦІЯ. У статті узагальнено теоретико-методологічні підходи до визначення ролі бухгалтерського обліку і сформульовано концептуальні підходи до побудови обліково-аналітичного та фінансового забезпечення, яке сприяє формуванню інформації для управління фінансовими ресурсами у відтворенні основних засобів. Під час дослідження визначено основні компоненти і сутність обліково-аналітичного забезпечення в умовах ринкової економіки з урахуванням потреб сучасного виробництва для відновлення виробничого потенціалу основного капіталу. Організація системи бухгалтерського обліку на підприємстві є ключовим питанням для підвищення оперативності у прийнятті рішень про формування джерел відновлення основних засобів, оскільки вони є ключовим джерелом інформаційного забезпечення.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: основні засоби, облік основних засобів, ефективність використання, оцінка основних засобів, переоцінка основних засобів, амортизація основних засобів.

ACCOUNTING AND ANALYTICAL AND FINANCIAL SECURITY OF THE MANAGEMENT OF FIXED ASSETS WITH THE PURPOSE OF THEIR EFFICIENT USE

ANNOTATION. The article summarizes theoretical and methodological approaches to determining the role of accounting and formulates conceptual approaches to the construction of accounting-analytical and financial support, which ensures the formation of information for managing financial resources for the reproduction of fixed assets. Based on the analysis of scientific literature, different approaches of accounting scientists regarding the definition of the term "accounting and analytical support" were structured, and the place and role of accounting and analysis functions in the management of the company's capital assets was determined. During the study, the main components and the essence of accounting and analytical support in the conditions of a market economy were determined, taking into account the needs of modern production to restore the production potential of fixed capital. The organization of the accounting system at the enterprise is a key issue for increasing efficiency in decision-making regarding the formation of sources of recovery of fixed assets, as it is the main source of information support.

Effective management of the company's fixed assets is possible if timely and reliable information support is created, which is generated by the company's accounting and analytics systems. To ensure the speed of management decisions regarding the use and renewal of the company's fixed assets, a mechanism for the formation of accounting and analytical support was proposed, based on the identification and justification of information ties between accounting and economic analysis systems.

KEY WORDS: fixed assets, accounting of fixed assets, efficiency of use, valuation of fixed assets, revaluation of fixed assets, depreciation of fixed assets.

Вступ. Однією з ключових складових фінансового управління підприємством є правильне фінансово-облікове забезпечення основних засобів. Це важливо, оскільки належне знання про стан та рух основних засобів дозволяє вирішити низку стратегічних завдань управління, таких як оцінка ефективності їх використання, планування капітальних вкладень, контроль за зносом та амортизацією, а також підготовку фінансової звітності. Крім того, слід зазначити, що облік основних засобів є обов'язковим згідно вимог законодавства та міжнародних стандартів фінансового обліку. Порушення цих вимог може призвести до серйозних наслідків для підприємства, таких як накладення штрафних санкцій, збитки в репутації й навіть закриття бізнесу.

Актуальністю обраної теми дослідження є недостатність фінансового забезпечення для відтворення основних засобів. Конкурентоспроможність продукції, ефективність господарської діяльності суб'єктів господарювання та загальний розвиток економіки країни в цілому залежать від належного формування джерел фінансування для відтворення основних засобів. Тому проблема відтворення основних засобів є однією з найактуальніших в українській економіці. Роль основних засобів у виробничому процесі та їх особливості в умовах ринкової економіки ставлять специфічні вимоги до інформації про формування фінансових ресурсів для їх відтворення. Потрібно вдосконалити управління відтворенням основних засобів підприємства, враховуючи сучасні вимоги господарювання. Ключовим елементом ефективної системи управління є правильна організація інформаційного забезпечення. Саме тому сучасні компанії шукають більш оперативну, точну та комплексну інформацію про процес формування джерел для основного капіталу та його фінансового забезпечення. Облік повинен бути належним чином структурованим, щоб з нього можна було отримувати не лише звітні дані, а й іншу інформацію, необхідну для прийняття управлінських рішень. Одне з головних завдань обліку основних засобів полягає у забезпеченні повної, достовірної та неупередженої інформації про них. Проте інформація, що міститься у фінансовій звітності стосовно основних засобів, не завжди є такою через недоліки у національному законодавстві і постійні зміни в ньому, що веде до необхідності подальшого дослідження основних засобів.

Постановка завдання. Узагальнити значення і визнання основних активів; з'ясувати роль інформаційних систем у процесі ухвалення управлінських рішень щодо генерації фінансових ресурсів для оновлення основних засобів; пропонувати методи вдосконалення аналітичного обліку основних засобів на підприємстві.

Результати. У сучасних умовах господарювання необоротні активи мають велике значення, оскільки є важливою частиною майна будь-якого суб'єкта господарювання і забезпечують виробничу діяльність. Необоротні активи являють собою майнові цінності підприємства, які систематично використовуються в господарському процесі і передають свою вартість на вироблену продукцію з метою отримання економічної вигоди. Основні засоби — важлива складова необоротних активів. Сучасні дослідження вітчизняних і зарубіжних учених пропонують різні підходи до визначення поняття «основні засоби», найпоширеніші з яких наведені у табл. 1.

Таблиця 1

ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ОСНОВНІ ЗАСОБИ» НАУКОВЦЯМИ

Автор	Визначення
Ф. Ф. Бутинець	Основні засоби є матеріальною основою будь-якої підприємницької діяльності, є важливими у процесі функціонування господарських процесів сьогодення. Основні засоби включають в себе засоби праці, які використовуються у виробничих та невиробничих сферах, і протягом багатьох циклів процесу виробництва зберігають свою натуральну форму
А. М. Туренко, І. А. Дмитрієв, О. С. Іванілов, І. Ю. Шевченко	Основні засоби — це ресурси, які використовуються у процесі виробництва протягом кількох циклів і зберігають фізичну форму, одночасно передаючи свою вартість на вартість готової продукції шляхом здійснення амортизаційних відрахувань
С. М. Гончаров, Н. Б. Кушнір	Основні засоби являють собою набір засобів праці, які протягом тривалого періоду часу використовуються у виробничому процесі, поступово передаючи свою вартість на готовий продукт. Основні засоби відображають рівень розвитку продуктивних сил.
В. Кузнецов, О. Михайленко	Основні засоби — це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою їх використання у виробничому процесі, постачання товарів, надання послуг, здачі в оренду чи для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій і на які очікується корисне використання тривалістю понад один рік
В. Сопко	Основні засоби — це засоби праці, які використовуються протягом тривалого часу і мають вартість, що перевищує встановлену межу

Джерело: [8].

Дослідження основних засобів проводяться вченими переважно у галузі бухгалтерського обліку, фінансів, інвестицій та економіки підприємства [1].

За МСБО 16 [5] і НП(С)БО 7 [7], основні засоби є матеріальними активами, які:

- підприємство утримує з метою використання у виробництві, постачанні товарів та наданні послуг, здачі в оренду іншим особам чи адміністративних цілей;

- мається намір використовувати основні засоби понад один рік.

Формування джерел відтворення основних засобів в суб'єкта господарювання є важливою частиною управління. Для цього використовується система обліково-аналітичного та фінансового забезпечення, яка спирається на дані бухгалтерського обліку і виконується працівниками бухгалтерії. Основна ідея цієї системи полягає в поєднанні облікових та аналітичних операцій, що дає змогу проводити оперативний мікроаналіз і забезпечує безперервність процесу. Результати цього аналізу використовуються для розробки рекомендацій, які допомагають у прийнятті управлінських рішень з формування оптимальної структури джерел відтворення виробничого потенціалу. У цьому контексті загальна методологія і нормативні положення обліку та аналізу постійно вдосконалюються для раціонального використання у межах єдиної обліково-аналітичної системи.

У Плані рахунків, що використовується в бухгалтерському обліку, передбачено такі рахунки для відображення основних засобів: рахунок 10 «Основні засоби» використовується для запису надходжень основних засобів на баланс підприємства, таких як придбані, створені або безоплатно отримані[6]. По дебету цьому рахунку основні засоби обліковуються за їх первісною вартістю; також у цей рахунок включається сума витрат, пов'язаних із поліпшенням об'єкта, яке призводить до збільшення майбутніх економічних вигід, сподіваних від використання такого об'єкта. Крім того, відображається сума дооцінки вартості основних засобів та сума вибуття основних засобів через продаж, безоплатну передачу або невідповідність критеріям визнання активом, а також у разі часткової ліквідації об'єкта основних засобів. Усі ці операції відображаються за кредитом рахунку. Рахунок 15 «Капітальні інвестиції» використовується для відображення капітальних інвестицій у підприємство; рахунок 10 «Основні засоби» має субрахунки, які наведені в табл. 2.

Відтворення основних засобів — це процес постійного поновлення їх у зв'язку з фізичним зносом або моральним старінням, яке виникає в результаті науково-технічного прогресу, до повного фізичного зносу. Цей процес особливо характерний для знарядь праці та транспортних засобів. В економічній літературі відрізняють просте та розширене відтворення. Просте відтворення основних засобів передбачає заміну окремих зношених частин

або старого обладнання на аналогічні, з метою постійного відновлення попередньої виробничої потужності.

Таблиця 2

ОБ'ЄКТИ, ЩО ОБЛІКОВУЮТЬСЯ НА РАХУНКУ 10 «ОСНОВНІ ЗАСОБИ»

Шифр	Назва субрахунку	Характеристика субрахунку
100	Інвестиційна нерухомість	Ведеться облік наявності і руху об'єктів інвестиційної нерухомості
101	Земельні ділянки	Ведеться облік земельних ділянок
102	Капітальні витрати на поліпшення земель	Ведеться облік капітальних вкладень у поліпшення земель (меліоративні, осушувальні, іригаційні та інші роботи)
103	Будинки та споруди	Ведеться облік наявності і руху будинків, споруд, їх структурних компонентів і передавальних пристроїв, а також житлових будівель
104	Машини та обладнання	Ведеться облік відповідно машин і обладнання, транспортних засобів, інструментів, приладів й інвентарю
105	Транспортні засоби	
106	Інструменти, прилади та інвентар	
107	Тварини	Ведеться облік тварин, які не пов'язані з сільськогосподарською діяльністю
108	Багаторічні насадження та плодоносні рослини	Ведеться облік багаторічних насаджень, які не пов'язані з сільськогосподарською діяльністю, а також плодоносних рослин
109	Інші основні засоби	Ведеться облік основних засобів, які не включені до інших субрахунків рахунку 10

Джерело: [3].

Розширений процес відтворення включає збільшення якісного та кількісного складу основних засобів або придбання нових основних засобів, які підвищують продуктивність устаткування.

Відтворення основних засобів має кілька характеристик [4]:

- 1) поступове перенесення вартості основних засобів на виготовлену продукцію;
- 2) одночасний рух споживної вартості та вартості основних засобів під час процесу відтворення;
- 3) нагромадження перенесеної вартості основних засобів на готову продукцію у грошовій формі за допомогою амортизаційних відрахувань;

4) поступове відновлення основних засобів протягом тривалого періоду, що дає змогу раціонально використовувати кошти амортизаційного фонду.

Варто зазначити, що неперервний процес виробництва потребує постійного відновлення фізично зношених і технічно застарілих основних активів. Однією з обов'язкових умов для відновлення засобів праці у їх природній формі є поетапне покриття їх вартості шляхом проведення амортизаційних відрахувань. Значення амортизації у разі відновлення основних активів немале. Амортизаційна політика є найефективнішим інструментом активізації інвестиційних процесів, забезпечуючи надійне внутрішнє джерело фінансування капітальних інвестицій. У розвинених країнах амортизація становить до 70–80 % інвестицій. Під час формування амортизаційної політики підприємства слід початково чітко роз'яснити її сутність і відрізнити поняття «знос» та «амортизація».

Фактори, що впливають на обсяг амортизаційних відрахувань, включають:

1) незалежні від підприємства: постанови і накази держави щодо норм амортизації; законом встановлені методи амортизації; рівень інфляції;

2) залежні від підприємства: величина основних засобів, які підлягають амортизації; вибір конкретного методу амортизації та терміну його застосування; визначення тривалості корисного використання об'єктів основних засобів.

Рахунок 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» призначено для узагальнення інформації про нараховану амортизацію та індексацію зносу (накопиченої амортизації) необоротних матеріальних і нематеріальних активів, що підлягають амортизації. За кредитом рахунку 13 відображається нарахування амортизації та індексації зносу (накопиченої амортизації) необоротних активів, за дебетом — зменшення суми зносу (накопиченої амортизації).

На сучасному етапі розвитку фінансово-облікового забезпечення стану основних засобів існують деякі проблеми, серед яких можна виділити такі:

- різні підходи до термінології та визначення сутності основних засобів у фінансовому обліку й системі оподаткування;
- існує проблема оцінки основних засобів, включаючи з'ясування ліквідаційної вартості;
- інформативність первинних документів щодо обліку основних засобів;
- методики обліку надходження основних засобів у системі аналітичних рахунків;

- розробка бухгалтерської моделі економічного механізму амортизації, що сприятиме вирішенню проблем фінансового, внутрішньогосподарського обліку амортизаційних процесів та їх податкового аспекту;

- розробка ефективної системи внутрішнього контролю;
- розв'язання питань інформаційного забезпечення управління матеріально-технічною базою.

Організація бухгалтерського обліку основних засобів повинна враховувати такі основні фактори:

- тривалість експлуатації об'єктів: необхідно вести облік основних засобів протягом усього періоду їх використання;

- складна і багатокомпонентна будова: в облікових регістрах слід детально відображати цю структуру;

- проведення ремонтів, реконструкцій, модернізацій основних засобів: зміни в початкових характеристиках повинні бути своєчасно відображені в обліку;

- висока вартість об'єктів: слід належно організовувати процеси приймання, списання й обліку наявності, щоб забезпечити цілісність і збереження основних засобів у робочому стані [4].

Система обліку основних засобів повинна бути цілісною і взаємопов'язаною, складаючи увесь комплекс облікових процедур. Ці процедури включають виявлення, вимірювання, реєстрацію, накопичення, узагальнення, зберігання та передачу інформації.

Однак для поліпшення системи обліку основних засобів можна розглянути наступні шляхи:

1. Вибір оптимальної облікової інформації, що відповідає завданням обліку основних засобів за їх складом та обсягом.

2. Розробка та впровадження удосконалених форм носіїв обліково-фінансової інформації, які найкраще відповідають структурі, змісту і характеру інформації.

3. Розробка і впровадження ефективних процедур обміну документами, які потрібні для виконання завдань з мінімальними затратами ресурсів — праці, матеріальних і фінансових.

4. Розробка і використання оптимальної технології обліку, яка забезпечить зручне функціонування системи облікових записів.

Пропонується модель структури рахунку 10 «Основні засоби», яку наведену у табл. 3.

Основні засоби, що становлять основу господарської діяльності підприємства, відіграють суттєву роль у процесі виробництва товарів і послуг. Основні засоби також є одним із ключових об'єктів обліку і звітності, що відображають загальний майновий стан підприємства, його економічний потенціал і привабливість для інвестицій. Рациональне й ефективне використання цих засо-

бів має великий вплив на фінансові результати підприємства і його спроможність задовольняти потреби суспільства [2].

Таблиця 3

РЕКОМЕНДОВАНО МОДЕЛЬ СТРУКТУРИ РАХУНКУ 10 «ОСНОВНІ ЗАСОБИ»

За чинною методикою	Рекомендований варіант	
Субрахунок 103 «Будинки і споруди»	103/1 «Будівлі»	103/11 «Адмінбудівлі» 103/12 «Торговельні будівлі» 103/13 «Промислові будівлі» 103/14 «Складські будівлі» 103/15 «Тваринницькі будівлі» 103/16 «Птахівницькі будівлі» 103/17 «Культивацийні будівлі» 103/18 «Ветеринарні будівлі» 103/19 «Ремонтні»
	103/2 «Споруди»	103/21 «Інженерні споруди» 103/22 «Промислові споруди» 103/23 «Очисні споруди» 103/24 «Будівельні споруди» 103/25 «Інші технічні споруди»
Субрахунок 104 «Машини і обладнання»	104/1 «Машини»	104/11 «Виробничі лінії та станки» 104/12 «Аварійно-відновлювальні машини»
	104/2 «Обладнання»	104/21 «Офісне обладнання» 104/22 «Ґрунтообробне обладнання» 104/23 «Посівне обладнання» 104/24 «Збиральне обладнання» 104/25 «Удобрювальне обладнання» 104/26 «Ремонтно-обслуговуюче обладнання»
Субрахунок 106 «Інструменти, прилади, інвентар»	106/1 «Інструменти»	106/11 «Механічні» 106/12 «Немеханічні» 106/13 «Інструменти для обробки»
	106/2 «Прилади»	106/21 «Прилади з охорони праці» 106/22 «Виробничий» 106/23 «Технічний»
	106/3 «Інвентар»	106/31 «Господарський» 106/32 «Переносний» 106/33 «Проти пожежний»

Висновки. Отже, система обліково-аналітичного та фінансового забезпечення управління фінансовими ресурсами для відтворення основних засобів є необхідною, щоб забезпечити постійну і безперебійну роботу управлінського персоналу. Ця система має включати формування потрібної кількості необоротних активів, оптимальний вибір джерел для покращення основних засобів

і ефективний механізм інвестиційного забезпечення для оновлення основних засобів на основі інновацій. Звідси, щоб вибудувати таку ефективну систему управління фінансовими ресурсами підприємства для відтворення основних засобів, потрібно ретельно опрацювати систему бухгалтерського обліку й адаптувати її до умов господарської діяльності підприємства.

Література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 15.07.1999 № 996-XIV (зі змінами і доп.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/>
2. Єршова Н.Ю. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємств: стратегічний аспект. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип. 14. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/35859/1/2018YershovaUdoskonoblikanalizabezp.pdf>
3. Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 07.01.2023).
4. Лівовшко Т. В., Кругліков Є. В. Амортизаційна політика — шлях до техніко-технологічної модернізації промислових підприємств. *Молодий вчений*. 2019. № 6 (70). С. 183–186. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/6/37.pdf>
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби, Документ 929_014, поточна редакція від 01.01.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929014>
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затв. наказом Мінфіну України від 30.11.1999 № 291. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92 (зі змінами і доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00/ed20150724>
8. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік. Київ: Знання, 2016. 663 с.

References

1. Zakon Ukrainy «Pro bukhghalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini» 15.07.1999 p. zakonodavstvo Ukrainy [legislation of Ukraine] vol. 996-XIV(with changes and additions) Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/>
2. Yershova, N. Yu. (2018). Udoskonalennia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia osnovnymy zasobamy pidpriyemstv:

strategichnyi aspekt [Improvement of accounting and analytical support for the management of fixed assets of enterprises: strategic aspect]. Economy and society (electronic journal), vol. 14, pp. 895–896. Available at: <http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/35859/1/2018Yersho vaUdoskonoblikanalitza>

3. Instructions on the application of the Chart of accounts for the accounting of assets, capital, liabilities and economic transactions of enterprises and organizations: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated November 30, 1999 No. 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

4. Livoshko, T. V., Kruhlikov, Ye. V. (2019). Amortyzatsiina polityka — shliakh do tekhniko-tekhnologichnoi modernizatsii promyslovykh pdpriemstv [Depreciation policy-the way to technical and technological modernization of industrial enterprises]. Young scientist, vol. 6 (70), pp. 183–186. Available at: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/6/37.pdf>

5. Mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliku 16 (MSBO 16). Osnovni zasoby, Dokument 929_014 (2012) zakonodavstvo Ukrainy [legislation of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929014>

6. Chart of accounts for accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations. Approval by the order of the Ministry of Finance of Ukraine dated November 30, 1999 No. 29. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

7. Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 7 «Osnovni zasoby» : Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy (2000) zakonodavstvo Ukrainy [legislation of Ukraine] vol. 92 (with changes and additions). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00/ed20150724>

8. Suk L. K. Financial accounting: [learning book] / L. K. Suk, P. L. Bough. K.: Znannia, 2016. 663 p.

Стаття надійшла до редакції 03.03.2024

УДК 336.11

JEL Classification G10

DOI 10.33111/EE.2024.52.KovalyukA_UlychO

A. Kovalyuk

*PhD in Economics, Associate
Professor, Associate Professor of
Banking and Insurance Business
Department, Ivan Franko National
University of Lviv*

A. O. Ковалюк

*к.е.н., доцент кафедри банківського
і страхового бізнесу,
Львівський національний
університет
імені Івана Франка*

ORCID: 0009-0002-5284-2624